

# ZES VRAGEN OVER DE RANGLIJST

## 1 Wat is de Volkskrant Top 200 van invloedrijkste Nederlanders?

De Volkskrant Top 200 is een ranglijst die de bestuurlijke elite van Nederland in kaart brengt: de mannen en vrouwen op de belangrijkste posities, maar ook de landgenoten die hun sporen hebben verdiend in politiek, openbaar bestuur of bedrijfsleven en die nu, vaak achter de schermen, actief zijn in besturen, raden en commissies. De lijst brengt zo de gevestigde orde in beeld, de schaduwmacht van notabelen die, zoals een ingewijde het eens uitdrukte, invloed zouden verliezen als ze minister werden. Want dat is een kenmerk van de bestuurlijke elite: haar leden zijn in het algemeen niet democratisch gekozen en worden niet altijd democratisch gecontroleerd.

## 2 Wat meet de ranglijst eigenlijk?

De lijst rangschikt de invloedrijkste bestuurders uit een door de Volkskrant opgebouwde database van bijna 23 duizend personen en functies. Dit gebeurt via een netwerkanalyse, waarbij de invloed wordt berekend op basis van de positie van mensen in het totale netwerk rond de regering, als het centrum van de macht. Hoe hoger iemand op de lijst staat, hoe meer kans hij of zij heeft om invloed uit te oefenen op het regeringsbeleid. De analyse wordt gemaakt door Christian Gulas van FAS Research in Wenen. Het model is ontwikkeld door Wouter de Nooy (Universiteit van Amsterdam).

## 3 Waarom staan sommige evident invloedrijke mensen er niet op?

Een aantal mensen wordt om praktische redenen uitgesloten. De regering (koningin Beatrix en het kabinet) zijn per definitie *hors concours*, want zij vormen zelf het centrum van de macht. Leden van de Tweede Kamer doen niet mee, omdat zij democratisch zijn gekozen (Eerste Kamerleden wel, want dat is een bijbaan). Ook buitenlandse bestuurders van Nederlandse bedrijven (bijvoorbeeld Peter Voser van Shell), Nederlandse bestuurders met buitenlandse functies (Eurocommissaris Neelie Kroes), rijke ondernemers zonder bestuurlijke functies (John de Mol) en niet bestuurlijk-actieve opinieleiders (Paul Scheffer) worden uitgesloten.

Meer over de Volkskrant Top 200 dan wel het

# De Top 200, nummers 1 t/m 25

## 1 BERNARD WIJTERS (68) (1) VOORZITTER VNO-NCW

Werkgeversvoorman Wijters, hier in het vliegtuig met premier Rutte en minister Schultz van Haegen tijdens de recenté handelsmissie naar Rusland, is net als vorig jaar de invloedrijkste Nederlander. VNO-NCW wordt algemeen gezien als een geoliede, succesvolle lobby en een van de laatste machtsbolwerken van Nederland, nu politieke partijen het moeilijk hebben en instituten als de Raad van State en De Nederlandsche Bank onder vuur liggen. VNO-NCW opereerde dit jaar succesvol rond de euro en de pensioenen, waarop de FNV brak. Tot grote zorg van de werkgevers, die graag zaken doen met een gematigde, eendrachtige vakbeweging.

Foto ANP



## 2 HANS WIJERS (60) (5) SCHEIDEND BESTUURSVOORZITTER AKZO NOBEL



## 3 ALEXANDER RINNOOY KAN (62) (2) VOORZITTER SER



## 4 JEROEN VAN DER VEER (64) (6) OUD-BESTUURSVOORZITTER SHELL



## 5 JAN HOMMEN (68) (20) BESTUURSVOORZITTER ING



## 14 EBERHARD VAN DER LAAN (56) (22) BURGEMEESTER AMSTERDAM



## 15 RICHARD VAN ZWOL (46) (-) SECRETARIS-GENERAAL MINISTERIE VAN FINANCIËN



## 16 KAJSA OLLONGREN (44) (-) SECRETARIS-GENERAAL MINISTERIE VAN ALGEMENE ZAKEN



## 17 AGNES JONGERIUS (51) (7) VOORZITTER FNV



Een terechte vraag, want deze mensen hebben om diverse redenen ontegenzeggelijk invloed in Nederland. Maar invloed meten is lastig. Deze lijst doet dat vooral door het in kaart brengen van netwerkposities, een beproefde indicatie van de feitelijke mogelijkheid tot het uitoefenen van invloed. Het alternatief is meten op basis van reputaties: wie wordt als invloedrijk waargenomen. Ook dat heeft beperkingen. Soms zijn reputaties op niets gebaseerd.

### 5 Is de ranglijst louter gebaseerd op de uitdraai van een computerprogramma?

Nee. De basis van de Volkskrant Top 200 is de ranglijst van invloedsscores uit de netwerk-analyse. Maar sommige organisaties spelen zo'n centrale rol binnen het netwerk dat zij een extra wegingsfactor hebben gekregen. De Nederlandsche Bank bijvoorbeeld, een bedrijf als Shell en werkgeversorganisatie VNO-NCW.

Influens is bovendien niet statisch, omdat de samenleving voortdurend in beweging is. Daarom wordt ook de actualiteit in de lijst verwerkt. Het model weet niet dat de FNV van Agnes Jongerius al maanden dreigt te splijten, dat Herman Tjeenk Willink binnenkort vertrekt als 'onderkoning' van Nederland of dat de huidige Eerste Kamer belangrijker is dan de vorige, omdat partijen gezien het gedoogkabinet hun zwaargewichten hebben ingezet.

Op basis van vertrouwelijke gesprekken met prominenten uit de elite wordt getracht de actuele verhoudingen achter de schermen in beeld te brengen. Daarom zijn in dit crisisjaar de topambtenaren voor het eerst als centrale organisatie binnen het netwerk aangemerkt. Dit is tevens een correctie op de oververtegenwoordiging van het bedrijfsleven, die de lijst volgens sommige critici kenmerkt.

### 6 De methode is dus nog niet perfect?

Het computermodel heeft beperkingen, zoals elk systeem. Daarom worden de meetresultaten altijd onderworpen aan een journalistieke 'reality check', mede op basis van de vertrouwelijke achtergrondgesprekken met prominenten. Als de uitkomst van de netwerkanalyse strijdig is met de actuele stand van zaken en de inschattingen van insiders, dan worden deze incidenteel aangepast. De Volkskrant Top 200 is een journalistiek project. Op basis van een wetenschappelijk model, maar toch. Elk jaar worden enkele verbeteringen aangebracht. Het blijft werk in uitvoering.

▲ 6 **PIET MOERLAND (62)**  
(13) BESTUURSVOORZITTER RABOBANK



▲ 7 **NIEK JAN VAN KESTEREN (59)**  
(10) DIRECTEUR VNO-NCW EN MKB NEDERLAND



▲ 8 **PAUL SCHNABEL (63)**  
(11) DIRECTEUR SOCIAAL EN CULTUREEL PLANBUREAU



▲ 9 **RUUD LUBBERS (72)**  
(16) MINISTER VAN STAAT



▲ 10 **KLAAS KNOT (44)**  
(-) PRÉSIDENT DE NEDERLANDSCHE BANK



▲ 11 **GERRIT ZALM (59)**  
(15) BESTUURSVOORZITTER ABN AMRO



▼ 12 **COEN TEULINGS (52)**  
(9) DIRECTEUR CENTRAAL PLANBUREAU



▲ 13 **HENK BROUWER (65)**  
(31) BESTUURSVOORZITTER ABP



▲ 18 **RONALD GERRITSE (59)**  
(-) VOORZITTER AFM



▲ 19 **FRANS VAN HOUTEN (51)**  
(-) BESTUURSVOORZITTER PHILIPS



▼ 20 **HERMAN TJEENK WILLINK (6)**  
(14) VICEPRESIDENT RAAD VAN STAT



▲ 21 **DICK BENSCHOP (54)**  
(-) PRESIDENT-DIRECTEUR SHELL NEDERLAND



▲ 22 **ANDRÉ KNOTTNERUS (60)**  
(24) VOORZITTER WETENSCHAPPELIJKE RAAD VOOR HET REGERINGSBEL



▲ 23 **LOUISE FRESCO (59)**  
(26) KROONLID SER



▲ 24 **ELCO BRINKMAN (63)**  
(25) VOORZITTER BOUWEND NEDERL



▲ 25 **PRINS WILLEM-ALEXANDER**  
(36) TROONOPVOLGER

Foto's Martijn Beekman, Guus Dubbelman EPA en Hollandse Hoogte